

Κείμενο

[Όταν το Διαδίκτυο σκοτώνει την περιέργεια]

Την περασμένη άνοιξη ο γιος μου πέρασε τουλάχιστον τρεις ώρες στο Ίντερνετ, όταν στο τέλος της τρίτης τάξης ήρθε με μια **ανάθεση εργασίας** για τα ζώα του τροπικού δάσους. Το δικό του ζώο ήταν η ανακόντα και το Διαδίκτυο τον βοήθησε να γράψει μια πολύ κατατοπιστική έκθεση. Ήταν υπερήφανος για την εργασία του και μου την έφερε να τη διαβάσω, όταν τελείωσε. «Υπάρχουν τρία είδη ανακόντα», μου είπε. «Πράσινο, κίτρινο και με μαύρες κηλίδες. Δεν είναι δηλητηριώδες φίδι. Είναι συσφιγκτήρας¹. Και είναι το μεγαλύτερο φίδι στον κόσμο». «Και ποιο είναι το δεύτερο μεγαλύτερο;» ρώτησα. Με κοίταξε λίγο **συνοφρυωμένος** και έφυγε. Άκουσα ήχο πλήκτρων στο άλλο δωμάτιο κι έπειτα γύρισε πίσω και μου είπε την απάντηση.

Κοίταξα το λήμμα «ανακόντα» στην εγκυκλοπαίδεια που είχα μικρός και μετά πήγα στον τόμο με το φι για να διαβάσω λίγο περισσότερα πράγματα για τα φίδια. **Αναζήτησα** εκείνο που ο γιος μου δεν μου είπε: το δεύτερο σε μέγεθος φίδι. Διάβασα με αρκετή προσοχή, αλλά δεν υπήρχε μηχανισμός ψαξίματος και δεν μπορούσα απλώς να πάω στον τόμο με το δέλτα και να κοιτάξω για το «δεύτερο σε μέγεθος φίδι». Αυτό που ο γιος μου μπορούσε να κάνει σε δέκα δευτερόλεπτα, εγώ αδυνατούσα να το κάνω σε μισή ώρα.

Όταν ήμουν κι εγώ μικρός, έκανα βέβαια παρόμοιες εργασίες, με την έννοια ότι στο Δημοτικό μας ανέθεταν συχνά να γράφουμε για ζώα και τεχνολογικά επιτεύγματα. Αν είχα κάνει μια εργασία για την ανακόντα και η δασκάλα μου με είχε ρωτήσει ποιο είναι το δεύτερο σε μέγεθος φίδι, δεν θα μπορούσα απλώς να πάω δίπλα, να πληκτρολογήσω και να μάθω την απάντηση. Θα επέστρεφα στην εγκυκλοπαίδεια και, αν δεν την έβρισκα εκεί, η εργασία μου θα έμενε **ανολοκλήρωτη**. Και θα έμενα με την απορία και το ερώτημα θα βούιζε ανεπαίσθητα στο μυαλό μου ζητώντας να απαντηθεί.

Σήμερα, το Διαδίκτυο προσφέροντας απαντήσεις σε ερωτήματα με τόσο αμείλικτη αποτελεσματικότητα δυσκολεύει την απόκτηση ενός ακόμα πιο πολύτιμου αγαθού: της παραγωγικής κλιμάκωσης της περιέργειας. Αντίθετα, η εκπαίδευση, όπως τουλάχιστον τη θυμάμαι, δεν είχε στόχο μόνο να δημιουργήσει παιδιά εφοδιασμένα με **πληθώρα πληροφοριών**, αλλά και να τα γεμίσει με ερωτήματα που ωριμάζουν μέσω

¹ Συσφιγκτήρας: φίδι, συνήθως μεγάλου μεγέθους και μη δηλητηριώδες, που σκοτώνει τη λεία του σφίγγοντας και πνίγοντάς την.

της αναβολής σε γνήσια ενδιαφέροντα. Αυτή είναι μάλλον η μεγαλύτερη διαφορά στον τρόπο που μαθαίνουν τα σημερινά παιδιά σε σχέση με τις παλιότερες γενιές.

Οι δύο γιοι μου περνούν γρήγορα διάφορες φάσεις. Τον ένα μήνα παθιάζονται με τη θαλάσσια ζωή, την άλλη με τις σημαίες του κόσμου. Αυτό δε διαφέρει πολύ από το πώς ήμουν εγώ (τη δεκαετία του '70 παθιαζόμασταν για τα ρομπότ), αλλά εκείνο που διαφέρει είναι η ποσότητα των πληροφοριών που μπορούν να συλλέξουν και το πόσο γρήγορα μπορούν να ικανοποιήσουν την πείνα τους. Μέχρι πρόσφατα, ήμουν απόλυτα συμφιλιωμένος μ' αυτό. Όταν κάποιο από τα παιδιά μου μού έκανε μια ερώτηση, προσπαθούσα να απαντήσω, και αν δεν μπορούσα, έψαχνα στο Ίντερνετ. Το Google κι εγώ, όπως φαίνεται, ξέρουμε τα πάντα. Τον τελευταίο καιρό, όμως, άρχισα να το παίζω χαζός, λέγοντας πως δεν ξέρω και προτείνοντας να ψάξουμε να βρούμε την απάντηση.

Μερικές φορές παραιτούνται από το ερώτημα αμέσως, άλλοτε επιμένουν και προσπαθώ να μην υποχωρώ στην επιμονή τους, αλλά μάλλον να φροντίζω να παραμένουν τα ερωτήματα στο κεφάλι τους μέχρι να φτάσουν να αποδεχτούν ότι υπάρχουν απορίες που δεν μπορούν να απαντηθούν τόσο εύκολα. Πριν από μερικές μέρες, ο γιος μου με ρώτησε ποια είναι η πιο συνηθισμένη αιτία θανάτου στον κόσμο. «Δεν είμαι σίγουρος», του είπα. Περίμενα να τον δω να πηγαίνει στο κομπιούτερ, αλλά έμεινε εκεί στο τραπέζι κάνοντας εικασίες για κάμποση ώρα: «Καρδιακές προσβολές;» είπε. «Τροχαία δυστυχήματα; Γηρατειά;» Πήγε στο κρεβάτι με την απορία.

Από την ιστοσελίδα της εφ. *Η Καθημερινή*, 3.10.2010 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80 - 100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Ποιά άποψη διατυπώνει ο αρθρογράφος για τον τρόπο που μαθαίνουν τα σημερινά παιδιά σε σχέση με τις παλιότερες γενιές; Να απαντήσετε σε μία παράγραφο 60-80 λέξεων.

(μονάδες 10)

B2. Πώς επιτυγχάνεται η συνοχή ανάμεσα στη δεύτερη και στην τρίτη παράγραφο του κειμένου;

(μονάδες 5)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να συντάξετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, χρησιμοποιώντας τις λέξεις/φράσεις του κειμένου με **έντονη γραφή: ανάθεση εργασίας, συνοφρυωμένος, αναζήτηση, ανολοκλήρωτη, πληθώρα πληροφοριών.** (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τους γραμματικούς τύπους ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος, το πρόσωπο κλπ.)

(μονάδες 10)

Γ2.α. Να επισημάνετε στο κείμενο δύο παραδείγματα μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας.

(μονάδες 3)

Γ2.β. Να αιτιολογήσετε τη χρήση τους.

(μονάδες 2)